Espanya no sempre ha estat Castella

Autor: Jordi Bilbeny
Data de publicació: 12-03-2011

Castella és Espanya? Espanya és i ha estat Castella? Els catalans érem espanyols? Massa sovint cometem l'error de no distingir entre Castella i Espanya i de no saber veure com fets atribuïts als espanyols, eren obra de catalans i no pas de castellans

Quan ens aproximem al passat i ens hem de referir al rei d'Espanya, sovint errem el tret i l'esmentem com a rei de Castella. I quan volem parlar del rei de Castella, també massa sovint el confonem amb el rei d'Espanya.

Amb massa freqüència els historidadors i investigadors confonen els àmbits d'Espanya i Castella. I també esbiaixen els termes de rei d'Espanya i rei de Castella. Amb tot i això, cal tenir ben present que el rei de Castella és el rei de Castella i prou. I el rei d'Espanya és el rei de Castella i el rei de Catalunya.

El nom d'Espanya ve del temps del romans: Hispania, en deien ells, si bé feien referència a un àmbit purament geogràfic. Jaume I també deia d'ell
mateix que era el rei més gran d'Espanya. La qual cosa pressuposa que se sentia espanyol, és clar. Però un espanyol del segle XIII, en una Espanya plena de regnes lliures i independents, no té res a veure amb un espanyol d'ara, sotmès ja definitivament a les lleis de Castella, d'herència franquista, sense cap mena de llibertat política que la que marquen les lleis espanyoles i sense cap mena de federalisme que l'autonomisme. Quan Ferran II és proclamat, a la mort del seu pare, rei de Catalunya i dels estats peninsulars catalans, perquè ja era de fet rei de Sicília i de Castella, llavors tothom el veu com a rei d'Espanya, tot i que encara hi havia Granada, Navarra i Portugal com a regnes no sotmesos a la seva persona. Però era el rei sota del qual queia el poder de la major part de territoris d'Espanya. A partir de llavors se l'anomena tot sovint rei d'Espanya i rei de les Espanyes, com a la capçalera de la carta que En Colom li dedica: Hispaniarum Rex. Rei de les Espanyes volia dir de l'Espanya Citerior i de l'Espanya Ulterior. De cap manera s'interpretava que era rei de Castella sola, perquè Castella sola ni era va ser mai re.

Per tant, hem d'anar en compte a no encolomar als castellans coses que van fer els espanyols de llavors (perquè sovint aquells espanyols eren els catalans) i ser rigorosos a acceptar que d'altres fets, en tant que fets dels espanyols, eren només i exclusivament gestes dels catalans, encara que ens requi.

Jordi Bilbeny